

V2000-115 21.09.2000

Konkurranseloven § 3-9 - dispensasjon fra konkurranseloven §§ 3-1 og 3-3 for samarbeid om tilbudspriser og veiledende priser og for markedsdeling - Medisinsk Faghandel

Sammendrag:

Medisinsk Faghandels aksjonærer gis dispensasjon fra konkurranseloven for gjennom samarbeidet i kjeden å kunne lage felles tilbudskampanjer, utarbeide veiledende prislistor for utgivelse i kataloger og på Internett og kunne fastsette markedsdeling blant kjedens medlemmer. Konkurransetilsynet antar at Medisinsk Faghandels prissamarbeid kan bidra til å styrke konkurransen i markedene for medisinske tekniske produkter og medisinske forbruksvarer og har derfor gitt dispensasjon fra konkurranseloven. Områdedelingen anses i dette tilfellet å være en forutsetning for å kunne gjennomføre samarbeidet innen kjeden.

Konkurransetilsynet viser til Deres søknad av 28. februar 2000 der Medisinsk Faghandel AS søker om dispensasjon fra konkurranseloven for å kunne lage felles tilbudskampanjer og utarbeide veiledende prislistor for utgivelse i kataloger og på Internett. Tilsynet viser videre til brev av 5. april 2000 med utfyllende opplysninger og til telefonsamtale 23. august 2000.

1. Medisinsk Faghandel AS

Medisinsk Faghandel AS ble stiftet 27. oktober 1995 av følgende 10 selskaper:

- Medi Partner AS -Medrek AS
- Medi Buskerud AS -Medicus Engros AS
- Samarit Engros AS -Bergen Medikal AS
- Dahle Medikal -Møre Medikal AS
- Medipro AS -Helseservice Engros AS

Formålet med dannelsen av selskapet var å rasjonalisere og effektivisere leverandørsiden hva angår priser, betingelser og annet for å oppnå bedre konkurransedyktighet, og å koordinere og ta ut stordriftsfordelene på markedsførings- og driftssiden.

De 10 medlemsbedriftene i kjeden er grossister av medisinske tekniske produkter og medisinske forbruksvarer. Produktene selges til sykehus, kommunehelsetjeneste, legekontorer og private klinikker. Medlemmene hadde i 1999 en samlet omsetning på 214 mill. kr og for 2000 er det budsjettert med en omsetning på 235 mill. kr. Medisinsk Faghandel AS hadde i 1999 en omsetning på ca. 3,5 mill. kr.

2. Forholdet til konkurranseloven

2.1 Konkurranseloven § 3-1

Krrl § 3-1 første ledd forbyr to eller flere ervervsdrivende for salg av varer eller tjenester ved avtale, samordnet praksis eller på annen måte som er egnet til å påvirke konkurransen, å fastsette eller søke å

påvirke priser, avanser eller rabatter bortsett fra vanlig kontantrabatt. § 3-4 forbyr sammenslutninger av ervervsdrivende å fastsette eller oppfordre til reguleringer i strid med lovens forbud.

Medisinsk Faghandel søker om dispensasjon for å kunne lage felles tilbudskampanjer og utarbeide veiledende prislister for utgivelse i kataloger og på Internett. I telefonsamtalen 23. august kom det frem at det foreløpig ikke var klart hvordan fastsettelsen av disse prisene skulle gjennomføres rent praktisk, men administrasjonen i Medisinsk Faghandel anså seg ikke å inneha den nødvendige kompetanse for å fastsette de ulike prisene på egen hånd. Det vil derfor være nødvendig at kjedemedlemmene deltar direkte i arbeidet med å fastsette prisene.

Konkurransetilsynet legger til grunn at utarbeidelsen av felles tilbudskampanjer og veiledende prislister for utgivelse i kataloger og på Internett vil representere en horisontal regulering som omfattes av forbudet mot prissamarbeid, jf. krrl § 3-1 første ledd. Etter tilsynets vurdering vil ikke krrl § 3-4 komme til anvendelse i dette tilfellet fordi prissamarbeidet vil komme til å bli utført av kjedemedlemmene.

2.2 Konkurranseloven § 3-2

Krrl § 3-2 forbyr to eller flere ervervsdrivende for salg av varer eller tjenester ved avtale, samordnet praksis eller på annen måte som er egnet til å påvirke konkurransen, fastsette eller søke å påvirke priser, mengdeberegninger eller andre vilkår ved anbud, fordeling av anbud eller at noen ervervsdrivende skal avstå fra å inngi anbud. Bestemmelsen setter forbud mot "ethvert samarbeid i forbindelse med avgivelse av anbud, og det er ikke adgang for anbudsgivere til å samarbeide om noen form for forretningsvilkår som de skal benytte i sine anbud.

I siste avsnitt på side to i Medisinsk Faghandels dispensasjonssøknad av 28. februar heter det blant annet: *"I denne delen av markedet er det vesentlig at Medisinsk Faghandel AS og dets medlemmer fremstår med landsdekkende anbudsløsninger."* Dette kunne forstås slik at kjeden vurderer samarbeid innen kjeden som kunne være i strid med krrl § 3-2. Medisinsk Faghandel informerte i telefonsamtalen 23. august at det ikke er aktuelt for kjedens medlemmer å levere felles anbud. Forbudet i krrl § 3-2 kommer dermed ikke til anvendelse.

2.3 Konkurranseloven § 3-3

Krrl § 3-3 forbyr to eller flere ervervsdrivende for salg av varer eller tjenester ved avtale, samordnet praksis eller på annen måte som er egnet til å påvirke konkurransen, å fastsette eller søke å påvirke til markedsdeling i form av områdedeling, kundedeling, kvotefordeling, spesialisering eller kvantumsbegrensning.

I aksjonæravtalen pkt. 1 heter det bl.a: *Aksjonærene er enige om at man gjennom MF skal utvikle en landsdekkende kjede der de regionale aksjonærene har eksklusivitet for det geografiske området det er inngått avtale om.* I pkt. 6 "Markedsdekning og opptak av nye aksjonærer", er det angitt bestemmelser for hvordan nye kjedemedlemmer skal kunne opptas. Disse bestemmelsene gir beskyttelse av de opprinnelige kjedemedlemmenes geografiske marked.

Tilsynet legger således til grunn at disse bestemmelsene representerer et samarbeid om områdedeling mellom kjedemedlemmene, og at dette vil være egnet til å påvirke konkurransen mellom

kjedemedlemmene. Klausulen anses følgelig å falle inn under forbudet i krll § 3-3 første ledd.

3. Dispensasjonsadgang

Konkurransetilsynet kan med hjemmel i konkurranseloven § 3-9 ved enkeltvedtak eller forskrift dispensere fra forbudene i §§ 3-1 til 3-4 dersom:

- a) konkurransereguleringen innebærer at konkurransen i vedkommende marked forsterkes,
- b) det må forventes effektivitetsgevinster som mer enn oppveier tapet ved konkurransebegrensningen,
- c) konkurransebegrensningen har liten konkurransemessig betydning, eller
- d) det foreligger særlige hensyn

I henhold til annet ledd kan det stilles vilkår for dispensasjonen.

4. Søkers begrunnelse

Medisinsk Faghandel er av den oppfatning at kjeden med dens medlemmer vil bidra til at markedet får sterkere konkurranse, ved at forhandlere/grossister kan konkurrere mer effektivt med andre tilbydere. Det vises blant annet til fordelene ved trykking av felles markedsføringsmateriell. Kjeden vil også kunne opptre mer aggressivt i konkurransen ved å fremså som en samlet enhet. Ved medlemskap i kjeden vil medlemmene styrke sin profil ved hjelp av gunstige priser, samtidig som lokal nærhet og service beholdes.

5. Konkurransetilsynets vurderinger

Markedene for medisinske tekniske produkter og medisinske forbruksvarer er markeder som består av et stort antall enkeltprodukter. Medisinsk Faghandel har anslått samlet omsetning (basert på tall fra Leverandørforeningen for helsesektoren) i 1998 til å være på nesten 5,5 milliarder kroner. Selv om kjeden er relativt stor i noen av markedssegmentene (kommune-helsetjenester og legekontorer) har kjeden samlet sett små markedsandeler i markedene for medisinske tekniske produkter og medisinske forbruksvarer. Kjeden kan derfor ikke sies å ha markedsrett.

Markedet synes også å være relativt lite konsentrert. Videre antar tilsynet at kjedemedlemmenes geografiske spredning gjør konkurransebegrensningen relativt liten.

Konkurransetilsynet antar kjeden bidrar til å effektivisere kjedemedlemmenes markedsførings- og innkjøpsfunksjon. Konkurransetilsynet antar videre at det store antallet produkter gjør at besparelsene blir relativt store. Kjedesamarbeidet vil trolig øke medlemmenes konkurranseevne på sine satsningsområder. Etter Konkurransetilsynets vurdering vil felles markedsføringstiltak med bruk av felles veiledende priser og felles tilbudskampanjer bidra til at Medisinsk Faghandel kan konkurrere mer effektivt. Tilsynet antar derfor at Medisinsk Faghandels prissamarbeid kan bidra til å styrke konkurransen i markedene for medisinske tekniske produkter og medisinske forbruksvarer.

Klausuler om områdedeling er en vanlig del av kjedesamarbeid i næringslivet. Tilsynet finner at dette er en naturlig del av samarbeidet og legger til grunn at det ikke er rimelig at kjedens medlemmer skal konkurrere seg imellom. Områdedelingen anses i dette tilfellet for å være en forutsetning for å kunne gjennomføre samarbeidet innen kjeden.

6. Konkurransetilsynets vedtak

På grunnlag av Konkurransetilsynets vurderinger og med hjemmel i konkurranseloven § 3-9, bokstav a, har Konkurransetilsynet fattet følgende vedtak:

Medisinsk Faghandels aksjonærer gis dispensasjon fra konkurranselovens § 3-1 første ledd for gjennom samarbeidet i kjeden å kunne lage felles tilbudskampanjer og utarbeide veiledende prislister for utgivelse i kataloger og på Internett.

Medisinsk Faghandels aksjonærer gis dispensasjon fra konkurranselovens § 3-3 for å kunne fastsette markedsdeling blant kjedens medlemmer.

Vedtaket trer i kraft straks og gjelder til 1. oktober 2005.

Etter krrl § 3-9 siste ledd kan dispensasjonen trekkes tilbake dersom tilsynet finner at vilkårene for dispensasjonen ikke er oppfylt eller forutsetningen for dispensasjonen ikke lenger er til stede.

Vedtaket kan påklages innen tre uker. En eventuell klage stiles til Arbeids- og administrasjonsdepartementet, men sendes Konkurransetilsynet. For øvrig vises til vedlagte skjema "Melding om rett til å klage over forvaltningsvedtak".

[til toppen](#)